

รายงานการประชุมคณะกรรมการการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ

พิจารณาเรื่อง กำหนดแนวทางวิธีการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒/๒๕๕๐

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๐๓ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๒๐ นาฬิกา

(นายมานิจ สุขสมจิตร ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม)

ประธาน : มีอนุกรรมการมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดประชุมรับ
การประชุมวันนี้ เป็นการประชุมคณะกรรมการการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๐

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๐
หน้า ๑ รายชื่อกรรมการ หน้า ๒ พิจารณาเรื่อง กำหนดกรอบในการพิจารณาและระยะเวลาในการ
ทำงานของคณะกรรมการการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ และอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ หน้า ๓ คณะอนุกรรมการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดกรอบทั้งหมดก็มีประมาณ ๑๕ หมวดด้วยกัน จำนวนมาตราเท่าที่คุยกันว่า
คงจะไม่เกินของเดิมไปสักเท่าไรนัก แต่ละมาตราอาจจะยาว หน้า ๔ กับหน้า ๕ ก็ปกตินะครับ มีท่านผู้ใด
อยากจะทำแก้ไขตรงไหนหรือไม่ครับ

(ไม่มีกรรมการขอแก้ไข)

ประธาน : ถ้าไม่มี ผมถือว่าที่ประชุมรับรองบันทึกการประชุม ครั้ง ๑/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๔
มีนาคม ๒๕๕๐ นะครับ

ระเบียบวาระที่ ๓ พิจารณาเรื่อง กำหนดแนวทาง วิธีการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ ก็อยากจะ
เรียนอย่างนั้นนะครับ วันนี้ผมได้รับร่างรัฐธรรมนูญร่างแรกนะครับ จากคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
เอามาดู ซึ่งขอเรียนว่าอันนี้ยังไม่ใช่ข้อยุตินะครับ เมือยังไม่ใช่ข้อยุติแล้วก็ใครขอความร่วมมือจากท่าน
อนุกรรมการทั้งหลายว่า อันนี้ยังไงเพิ่งเผยแพร่ออกไปให้คนข้างนอก เพราะว่าถ้าเผยแพร่ไปแล้ว
มันจะสับสนวุ่นวายกันใหญ่ เพราะเท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้กรรมการแต่ละท่านให้สัมภาษณ์ก็สับสนพอแล้ว
นะครับ เพราะฉะนั้นอันนี้ถ้าเผื่อออกไปแล้วเขาบอกว่า เข้า ต้องไปร่างอย่างนี้นะ จะมาฟังความคิดเห็น
ของประชาชนทำไมอีก ซึ่งเสียงอย่างนี้มันมีอยู่แล้วนะครับ เพราะฉะนั้นก็ขอความร่วมมือว่าอย่าเผยแพร่
ออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งอย่าเผยแพร่ไปให้สื่อ ถ้าเผื่อสื่อเอาไปลงก็เสร็จเลยครับ และนี่ผมรับผิดชอบ
เขามา เพราะฉะนั้นก็ขอความร่วมมือจากท่านด้วยว่าเอาไปดูเฉพาะเราคนเดียว หรือว่าถ้าเผื่อผมอยากดู
ก็ให้ดูเฉย ๆ ได้ แต่ว่าห้ามไป Xerox เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วตอนนั้นเขาอยากเผยแพร่กันมากเลยตอนนั้น

คณะกรรมการการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

อัมพา ๑/๒

ซึ่งได้ทราบข่าวว่าน้องไปติดต่อซื้อหน้ากระดาษหนังสือพิมพ์นะครับ เพื่อที่จะเผยแพร่รอบแรกหลังวันที่ ๑๙ เมษายน รู้สึกจะมีเผยแพร่ ๒ รอบ หลังวันที่ ๑๙ เมษายน แล้วก็กลางเดือนกรกฎาคมอีกรอบหนึ่ง กลางเดือนเพื่อลงประชามติ ตอนนี้อยากจะเรียนหรือกับท่านทั้งหลายนะครับว่า เมื่อเราได้มาอย่างนี้ได้มาทั้งหมด ๘๔ มาตรา ผมมาดูตารางการทำงานแล้วนะครับของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เขาจะพิจารณาตามมาตรา ในวันที่ ๒๗ มีนาคม เขาจะดูเป็นรายมาตราไป เพราะฉะนั้นถ้าเพื่อความเห็นอะไรเกี่ยวกับที่เขายกมาแล้วนี่นะครับ เราก็ทำความเข้าใจไปให้เขาได้ แต่ว่าความเห็นของเจ้านี้คงจะต้องไปผ่านคณะกรรมการวิสามัญวิชาการ ตรวจร่างรัฐธรรมนูญและร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญก่อน คณะนั้นจะประชุมเข้าวันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ถ้าเมื่อเราเสร็จวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ได้ก็ดี หรือว่าเช้า

วันจันทร์ที่ ๒๖ นะครับ ที่นี้การเสร็จนี้ ผมจะหารือท่านทั้งหลายว่าทำเป็นบันทึกมาเฉย ๆ ก่อนหน้านั้นได้ เพราะอันนี้เป็นร่างแรกครับ เพราะฉะนั้นคงไม่ต้องทำเป็นมติเป็นอะไรออกมา ขอหารือ เชิญครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ผมเห็นด้วยกับท่านประธานเป็นอย่างยิ่งในประเด็นหนึ่งที่กำลังคณะกรรมการเราว่า อันนี้อย่าเพิ่งไปเผยแพร่เพราะเกิดประเด็น แล้วก็ทำให้คณะอื่นซึ่งเขากระทบตำหนิเราได้ ส่วนประเด็นที่ ๒ ที่ท่านประธานได้บอกผ่านทางคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเขาจะดูประมาณวันพุธ ซึ่งผมเห็นด้วยกับท่านประธานว่า ท่านคณะอนุฯทุกท่านได้ร่างฉบับนี้ไปแล้วก็ไปดู แล้วถ้าหากว่าท่านใดมีข้อสังเกตในมาตราใดที่ท่านก็ทำบันทึกถึงท่านประธานคณะกรรมการท่านประธานคณะกรรมการก็จะรับในวันสุดท้ายคือ วันจันทร์ที่ ๒๖ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา แล้วท่านจะได้เอาไปเสนอที่ประชุมของคณะกรรมการวิสามัญวิชาการ ตรวจร่างรัฐธรรมนูญและร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ก็จะเป็นไปตามขั้นตอนครับ อันนี้เห็นด้วยว่าให้ทำเป็นบันทึกเท่านั้น ถึงเรียนท่านประธานคณะกรรมการอย่างช้าส่งไม่เกินเวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกาของวันจันทร์ที่ ๒๖ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : กรอบในการทำบันทึกก็เป็นหลักการอย่างที่เราคูย ๆ กันนะครับว่าในเรื่องของภาษาก็ดี ในเรื่องของหลักกฎหมายก็ดีนะครับ เรื่องหลักการประชาธิปไตย เรื่องความเชื่อมโยงอะไรต่าง ๆ ส่วนเรื่องความเชื่อมโยงตอนนี้อาจจะมองไม่เห็นชัดนะครับ เพราะว่ามันมีอีกหลายหมวดด้วยกัน ซึ่งยังไม่ได้มานะครับ หมวดนี้เชื่อมโยงกับหมวดไหนเราอาจจะยังมองไม่เห็นชัด ช่วงนี้ก็จะดูแต่เรื่องหลักประชาธิปไตย กับเรื่องการใช้ภาษา เชิญท่านวรรณชัยครับ

นายวรรณชัย บุญบำรุง : กราบเรียนท่านประธานครับ จะขอเล่าที่มาที่ไปของตัวร่างนี้ ผมก็อยู่ในทีมงานที่ยกมาอันนี้มานะครับ คือของผมก็รับผิดชอบในส่วนของ กรอบ ๓ องค์การตรวจสอบอิสระและศาล แล้วก็นำบทบัญญัติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดกระบวนการยุติธรรมมาใส่ไว้ในส่วนที่ ๔

คณะอนุกรรมการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

อัมพา ๑/๓

แนวนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม ซึ่งผมรับผิดชอบร่างรัฐธรรมนูญมา แล้วก็เสนอให้ทางท่านอัฐพร ซึ่งเป็นผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ ซึ่งบางประเด็นใช้กรรมาธิการพิจารณา แล้วบางทีก็ยังไม่ยอมขอยุติในหลักการไม่ได้ ส่วนใหญ่ก็จะมีบางประเด็นเขาบอกว่าให้ทางฝ่ายเลขานุการไปปรึกษากับทางหัวหน้าคณะอนุกรรมการคือ ท่านวิชา มหาคุณ ว่าจะเอาอย่างไรหรือว่าจะเขียนหลักการในเรื่องนี้อย่างไร ซึ่งตรงส่วนนี้เป็นแค่หลักเบื้องต้นผมก็ลองยกร่าง แล้วก็ใส่ ๆ เข้ามาก่อนเพื่อให้ครบดู แล้วเรียงตามรายมาตราว่ารูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นโดยส่วนนี้ยังไม่ได้มีการดูในรายละเอียดรายละเอียด เช่นหน้า ๒๐ นี้ที่ผมพยายามใส่เข้ามาจากบทบัญญัติต่าง ๆ ที่อยู่ในหมวดขององค์กฤษฎีและศาลนี้ ก็เอามาใส่ในเนื้อหาในลักษณะว่า พยายามจะเขียนให้กว้าง ๆ แล้วไม่ลงในรายละเอียดนะครับ เพราะฉะนั้นผมก็เลยเห็นว่าตรงส่วนนี้อาจจะยังไม่ไปดูอย่างจริงจังมากนัก เพราะว่าร่างนี้ยังมีอีกหลายร่าง ยังมีการปรับแก้อีกเยอะนะครับ อันนี้เพียงแต่พยามทำเสนอส่งมาให้ทางคณะ

อนุกรรมการก่อน ซึ่งก็ทำกันวันเสาร์ อาทิตย์ ก็พยามจัดเรียงลำดับตามรายมาตรา ยึดโยง ต่างคนก็ต่างเอามาใส่ ซึ่งทางท่านอัฐพร ก็มาดูภาพรวมอีกทีหนึ่งว่ามีอะไรยึดโยงได้หรือเปล่า บอกได้ว่าตอนนี้ยังไม่นิ่งนะครับ เป็นข้อมูลที่ยังเปลี่ยนแปลงได้อีกเยอะ ผมก็เลยเสนอว่าอาจจะเป็นลักษณะเหมือนกับเป็นการพิจารณาเหมือนกับเป็นการอุ้มน้ำไปก่อนก็ได้ว่าแนวเป็นอย่างไร ไม่เคร่งครัดในเรื่องถ้อยคำ ในเรื่องอะไรทั้งสิ้นนะครับ เพราะว่ายังมีเปลี่ยนแปลงอีกเยอะ ก็เอาแค่หลักการกว้าง ๆ พิจารณากว้าง ๆ ไปก่อนนะครับ

ประธาน : ขอบคุณครับ ที่ท่าน ดร. วรณชัย ช่วยขยายความเรื่องนี้ไม่ทราบที่ท่านมานิตยมีอะไรหรือไม่ครับ

รองศาสตราจารย์มานิตย จุมปา : ขอเรียนหรือชนิดหนึ่งนะครับ พอดี ดร. วรณชัย ไปช่วยเขาอยู่ด้วยนะครับ คือถ้าในเชิงหลักการนะครับ คือเท่าที่ผมจำได้ เช่นการไปโยกในรัฐธรรมนูญเดิมนี้ นะครับ ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญานี้ นะครับ มาไว้ในหมวด ๓ เรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยนะครับ ที่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ไปไว้ในหมวด ๔ ว่าด้วยศาลนี้ เหตุผลตอนนั้น คือว่า

ถ้าเอามาไว้ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เพราะฉะนั้นแปลว่าคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในเมืองไทยนี้จะอ้างถึงในหมวด ๓ ไม่ได้ เพราะว่าไม่ถือว่าเป็นชนชาวไทย ในปี ๒๕๔๐ เขาเลยเอาเรื่องสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไปไว้ในหมวด ๔ ซึ่งไม่ได้เขียนในถ้อยคำที่ว่า ชนชาวไทย เพราะฉะนั้นแปลว่าทุกคนที่อยู่ในเมืองไทยนี้ก็ได้รับความคุ้มครอง ไม่แน่ใจว่าในประเด็นนี้เขาได้คุยกันไว้ไหมครับว่า ถ้าย้ายหมวดมานี้ไม่ทำให้สิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญานี้แคบไปไหมครับ

นายวรณชัย บุญบำรุง : ก็เป็นข้อสังเกตของท่านอาจารย์มานิตย ก็มีข้อนำพิจารณาอีกนะครับว่า ถ้าโยกก็มีปัญหาในเรื่องการดำเนินการ ผมเข้าใจว่าเป็นงานนโยบายด้านกฎหมายของรัฐ

อย่างส่วนที่ ๔ นี่จริง ๆ ไม่ได้อยู่ในสิทธิ ก็มีในส่วนที่เป็นแนวนโยบายก็จะเขียนคล้าย ๆ กัน คือส่วนสิทธิก็สิทธิของประชาชนชาวไทยในการได้รับความปลอดภัยอันนั้นก็อาจจะแคบไปหน่อย แต่ว่าในส่วนของหน้าที่ ๑๐ แนวนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม ถ้าพูดในหลักการกว้าง ๆ คล้าย ๆ กัน แต่ว่าจะต้องดำเนินการอย่างไร เพื่อให้สิทธิของประชาชนชาวไทยเอาไปเก็บไว้ในตรงส่วนหนึ่ง กับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมในหน้า ๙ มันสอดคล้องกัน ก็คิดว่าคงไม่น่าจะมีปัญหา ในเมื่อแนวนโยบายด้านการยุติธรรมนี้ รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้กระบวนการยุติธรรมเป็นไปตามหลักพื้นฐานของวิधिพิจารณาหรือสิทธิในกระบวนการยุติธรรมอยู่แล้วนะครับ

ประธาน : อาจารย์มานิตย์มีความเห็นอย่างไรก็เขียนเป็นบันทึกมาได้นะครับ ต่อไปก็เสนอต่อที่ประชุม เพื่อประกอบการพิจารณานะครับ ไม่ทราบว่าจะทำกันตามที่ได้ไหมครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : อยากจะหารือท่านคณะกรรมการ โดยเฉพาะท่านอาจารย์ ในมาตรา ๓๙ วรรคท้ายนี่มันเป็นมิติใหม่ ในการใช้ระบบกระบวนการยุติธรรมคดีอาญา เพราะปกติเราใช้กล่าวหา ในวรรคท้ายนี้ไต่สวนนี่ก็เป็นวิธีใหม่ นะครับ ซึ่งคงจะต้องเป็นที่วิพากษ์ นะครับ ว่ามันดีหรือไม่ดี เพราะว่ามันดีและไม่ดีทั้ง ๒ ระบบ ตรงนี้ผมคิดว่าเป็นประเด็นที่ฝ่ายอาจารย์ช่วยด้วยเป็นพิเศษ เพราะว่าถ้าเมื่อเปลี่ยนไปแล้ว กระบวนการเวลาที่กระทบนี้มันจะต้องเปลี่ยนตามไปหมดเลยหรือระบบเลยครับ

นายวรรณชัย บุญบำรุง : อันนี้ขออนุญาตชี้แจง พอดีก็เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตรง นะครับ คือนัยรูปกรอบ ๓ จริง ๆ ไม่ได้พูดถึงวิधिพิจารณาคดีอาญาทั้งหมด แต่เป็นลักษณะคล้าย ๆ ว่าถ้ามีการคุมขังที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรืออะไรอย่างนี้ ให้ใช้วิธีการ ศาลเวลาไปร้องขอต่อศาล ศาลต้องใช้วิธีการไต่สวน เพื่อให้มีการปล่อยผู้ต้องหาด้วยรวดเร็วตรงส่วนนั้น แต่ตรงนี้เป็นความคิดส่วนหนึ่งของผมด้วย นะครับว่าจริง ๆ แล้วนี้ หากวิधिพิจารณาคดีอาญานี้ ในระบบสากลเป็นระบบไต่สวน แล้วบ้านเราเขียนไว้ในกฎหมายก็เป็นระบบไต่สวนเหมือนกัน แต่เป็นการเข้าใจผิดของผู้ปฏิบัติกฎหมายในบ้านเรา เข้าใจว่าเป็นระบบกล่าวหา แต่เห็นได้จากตัวอย่างว่าหลัง ๆ นักกฎหมายบ้านเราก็เริ่มมีความเข้าใจว่าวิधिพิจารณาคดีอาญาเป็นระบบไต่สวนแล้ว อย่างเช่นมีการแก้ไข วิ. อาญาครั้งล่าสุดเกี่ยวกับเรื่องระบบสอบสวนของพนักงานสอบสวนว่า พนักงานสอบสวนเวลาหาพยานหลักฐานนี้ไม่ได้หาเฉพาะเพื่อพิสูจน์ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ แต่มีหน้าที่ต้องหาพยานหลักฐานว่าเขาบริสุทธิ์หรือไม่ด้วย ตาม วิ. อาญาก็แก้หลัก ซึ่งถ้าไปดูในกฎหมายใน วิ. อาญาจะเขียนให้อ่านศาลไว้ค่อนข้างมาก เพียงแต่ว่าในทางปฏิบัติของบ้านเรานี้ไปรับระบบ Common law มา เป็นระบบกล่าวหาคือให้คิดว่าครบว่าศาลต้องวางตัวเป็นกลางแล้วนี้ เพราะฉะนั้นถ้าทางฝ่ายอัยการ ตำรวจเขาทำอย่างไรแล้วจำเลยก็ไม่ตกนี่ศาลก็จะคล้าย ๆ

คณะกรรมการการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

อัมพา ๑/๕

ให้ซึ่งน้ำหนัก ซึ่งที่จริงเรื่องการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานนี้เป็นเรื่องคดีแพ่ง โจทย์จำเลยต้องกล่าวอ้างก็ต้อง พิสูจน์กัน แล้วศาลไม่เข้าไปยุ่งไม่มีบทบาทอะไรมาก ในคดีอาญานี้ นักวิชาการอย่างเมืองไทย อย่างเช่น ท่านอาจารย์คณิต ณ นคร ซึ่งท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นปรมาจารย์ทางด้าน วิ. อาญานี้ท่านก็เขียนบทความ วิจาร์ณ กระบวนการยุติธรรม ทางด้าน วิ. อาญาบ่านเรามาโดยตลอดว่า เป็นแบบระบบกล่าวหา ซึ่งไม่ใช่ เพราะว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ มันไม่ใช่เป็นเรื่องทางแพ่งที่เป็นเรื่องประโยชน์ของเอกชน แต่เป็นเรื่องประโยชน์สาธารณะว่าจะเอาผู้กระทำความผิดที่ทําก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมมาลงโทษ ไม่ควรจะเอาผู้บริสุทธิ์ แล้วก็เอาผู้กระทำความผิดจริง เพราะฉะนั้นจะต้องมีบทบาทในทางด้านการไต่สวน แต่ไม่ได้หมายถึงว่าไปยกร้างหลักที่ว่า ถ้าทางฝ่ายตำรวจ โจทย์ อัยการเขากล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิดแล้วนี้ เขาไม่ต้องมีหน้าที่พิสูจน์เขายังต้องมีหน้าที่พิสูจน์อยู่ตามหลักเขาถึงจะต้องกล่าวอ้าง -----

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

แต่คำว่า ระบบไต่สวน ก็เหมือนกับคดีปกครอง ก็คือหมายถึงว่า ศาลปกครองก็จะมีบทบาทในการเข้าไป
ค้นหาพยานหลักฐานได้มาก มีบทบาทมากกว่าระบบกล่าวหา ถ้าตามหลักวิธีพิจารณาระบบกล่าวหา
ไต่สวนนี้คือ หมายความว่าใครมีบทบาทมากกว่ากัน ถ้าเป็นระบบกล่าวหา ก็คือ หมายถึงคู่ความมีบทบาท
ถ้าเป็นระบบไต่สวน ศาลก็จะมีบทบาทมาก อย่างเช่น ในวิธีพิจารณาคดีของปกครองเขียนไว้ในข้อกำหนด
ของศาลปกครองเลยว่า วิธีพิจารณาของคดีปกครองเป็นแบบระบบไต่สวน เนื่องจากว่าเป็นคดีเกี่ยวกับ
ประโยชน์สาธารณะ เพราะฉะนั้นศาลต้องมีบทบาทเข้าไปค้นหา ซึ่งผมเข้าใจว่า การที่เขียนไว้อย่างนี้ชัดเจน
เป็นลักษณะเพื่อป้องกันปัญหา เนื่องจากว่านักกฎหมายบ้านเราส่วนใหญ่จะเป็นแบบระบบ Common law
มาจากผู้พิพากษาอะไรต่าง ๆ ที่มีันเป็นตุลาการศาลปกครองก็เคยอยู่มาก่อน วิธีพิจารณาแบบกล่าวหา
แต่อันนี้ผมก็เพียงแค่เสนอเข้ามา คล้าย ๆ ว่าเป็นการชิมलग ดูว่าให้มีการถกวิพากษ์กันต่อไป แต่คล้าย ๆ
มีความรู้สึกมานานแล้วว่า บ้านเราส่วนใหญ่จะอ้างว่า อย่างท่านผู้พิพากษา บางที่ท่านก็จะอ้างในลักษณะว่า
ต้นสายธารแห่งความยุติธรรม คือทางตำรวจ อัยการทำมาอย่างนี้แล้ว เขาก็ไม่รู้จะช่วยจำเลยอย่างไร
ในเมื่อจำเลยไม่สู้ แต่จริง ๆ แล้วศาล กฎหมาย วิ. อาญา เขียนให้การค้นหาความจริงได้มากนะครับ
แม้กระทั่งใน วิ. แพ่งก็ตาม วิ. แพ่ง บ้านเราอยู่ในอำนาจศาลค่อนข้างมาก เพียงแต่ว่าระบบ Common law
วางอยู่ตลอด ได้รับอิทธิพลมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ก็เลยใช้วิธีพิจารณาในลักษณะแบบกล่าวหามาตลอด
แต่ว่าเมื่อก่อนไม่ได้ไปไปถึงไปปล้ำล้างว่า หลักการสืบพยานที่ว่าพบผู้กล่าวอ้างเท่านั้น ๆ หลักอันนั้นมืออยู่
นะครับ อันนี้ผมก็เลยคล้าย ๆ ว่า อยากจะลองเสนอมาชิมलग เพราะว่ากรรมการต้องมีการพิจารณา
รายมาตรากันอยู่แล้ว ถ้าไม่ผ่าน ถ้ามันไม่มีเหตุผลพอก็จะไม่ผ่าน แต่ถ้าผ่านมันก็จะทำให้สอดคล้องกับหลัก
วิธีพิจารณาของสากล ซึ่งทุกประเทศเขาใช้ระบบไต่สวนทั้งสิ้นในคดีอาญา ก็เนื่องจากว่าเป็นคดีเกี่ยวกับ
ประโยชน์สาธารณะเช่นเดียวกับคดีปกครองนะครับ ผมก็เลยอยากจะลองเสนอประเด็นนี้เข้ามา เพราะ
ไม่อย่างนั้นบ้านเรา โดยเฉพาะจำเลยที่เขาไม่มีทนายที่ดี ๆ เขาจะเสียเปรียบค่อนข้างมากในสังคมบ้านเรา
คราวนี้ทางฝ่ายท่านอรรถพร ท่านก็ยังไม่ได้ถกคุยกับผมเป็นการส่วนตัวว่าจริง ๆ เพราะประเด็นมัน
หลากหลายมันเยอะมากนะครับ ที่ใส่กันเข้ามา อันนี้ผมก็ยอมรับ อันนี้มันเป็นส่วนที่ผมคล้าย ๆ ว่าอยาก
จะลองใส่เข้ามา เป็นสิทธิในด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งส่วนใหญ่ วิ. อาญา หลัง ๆ ก็จะไม่แก้ไขเพื่อ
คุ้มครองสิทธิจำเลยทั้งสิ้นซึ่งตรงส่วนนี้พอไประบบไต่สวนจะเป็นการคุ้มครองจำเลยได้มากขึ้นว่าศาลไม่ต้อง
นั่งดูตาย ศาลควรจะเข้ามาช่วยเหลือจำเลยด้วย ในการค้นหาความจริง แต่ไม่ใช่ศาลทำหน้าที่แทนทนาย
จำเลยไม่ใช่ถึงขนาดนั้นนะครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ผมว่าประเด็นนี้คงจะสนุกมาก ๆ นะครับ โยนหินถามทาง
เพราะว่ามันมีทั้งดีทั้งเสีย ๒ ด้านนะครับ แล้วคนทั้งเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะระบบไต่สวนที่บ้านเรา
ใช้กันค่อนข้างเต็มรูปแบบก็คือ ศาลปกครองนะครับ ซึ่งเป็นหน้าที่ของศาลที่จะค้นหาความจริงทุกฝ่าย

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

ให้ครบว่าความจริงมันมีอะไร จนสุดท้ายเมื่อไม่มีแล้วถึงจะกำหนดวันว่าสิ้นสุดการค้นหายานหลักฐาน ไซ้ใหม่ครับ ก็คือไม่ได้มุ่งเน้นเหมือนระบบทุกวันนี้ว่า โจทก์จะต้องสืบว่าจำเลยทำผิดจริงไซ้ใหม่ครับ ถ้าหากว่ามีสงสัยก็ต้องยกฟ้อง อันนี้คือเป็นภาระจริง ๆ เป็นเรื่องโจทก์ในคดีอาญาเน้นระบบกล่าวหา ซึ่งถ้าเกิดเปลี่ยนภาพไปว่า เป็นหน้าที่ศาลในกรณีค้นหาความจริง ประเด็นที่ว่าอันเดิมในหลักการมันจะหายไปเลย มันก็จะดี คือถ้าหากว่าอาจารย์มองในแง่ว่า คดีอาญามันเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องนำคนผิดมาลงโทษ ไม่ได้ดูเทคนิค ไม่ได้ดูภาระของโจทก์หรือจำเลย รัฐก็คือศาลเป็นหน้าที่ที่จะค้นหาพยานหลักฐานมาหาความจริงว่าคุณทำผิดไม่เอาแพ้เทคนิค ไม่เอาแพ้พาล์วแล้ว ถูกใหม่ครับ ระบบไต่สวนมันเป็นอย่างนั้น ซึ่งตรงนี้มันเปลี่ยนมิติใหม่ครับอาจารย์วรรณชัย มันก็คือว่า ผมคิดว่าให้ประเด็นนี้มันน่าอย่างยิงที่จะมีจัดเวทีสัมมนามากกว่าประเด็นอื่นเลย เพราะเป็นการรื้อระบบเลย คือถ้ามีสัมมนาเรื่องนี้ เกี่ยวกับเรื่องที่เราโยนหินถามทาง จะมีคนมาฟังแล้วก็ได้ประโยชน์ โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรมทั้งกระบวนการ คนที่เกี่ยวข้องจะต้องเผ้าเข้ามา อันนี้น่าสนใจท่านประธานครับ

ประธาน : ประเด็นนี้เมื่อที่ผมอ่านคร่าว ๆ ผมเลยคิดว่า เอ๊ะ ถ้าเผื่อมันเผยแพร่มาสู่สื่อมวลชนแล้วมันจะยุ่งกันใหญ่เลย เราต้องคุยกันให้ตกลงกันในกรรมาธิการยกร่างเสียก่อนนะครับ แต่อย่างไรก็ตามเรื่องระบบไต่สวน แม้ว่าของเดิมมันจะมีอยู่แล้ว แต่ไม่ได้ปฏิบัติที่ผมมาเห็นตัวอย่างชัด ๆ คือ กรณีคดีหมิ่นประมาท เวลาใครไปแจ้งตำรวจไม่เคยมาถามเลยนะครับ ถามว่าคุณจะว่าอย่างไร รับหรือปฏิเสธแค่นั้นครับ ไม่เคยมาช่วยหาพยานในทางประเด็นเลย เขาก็ส่งฟ้องทั้งนั้นครับ แล้วก็หลาย ๆ เรื่อง ถ้าเผื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือฝ่ายที่ไม่มีทนายที่ดอกเตอร์วรรณชัยว่า คือถ้าทนายไม่เก่งหรือทนายไม่ดีพอ ทนายอยากจะทำให้เป็นคดีอยู่เรื่อย ๆ มันก็เป็นฝ่ายเสียเปรียบในเชิงยุติธรรมอยู่ตลอดเวลา

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ท่านประธานครับ ไหน ๆ ได้คุยกันกับท่านวรรณชัยที่อยู่ในชุดยกร่างนะครับ ท่านดูมาตรา ๗๘ (๖) ซึ่งผมคุยกับท่านประธาน เมื่อขึ้นกรอบเลยว่า กระทบเงื่อนไข ๕ อัยการ โดยเฉพาะแต่งตั้งถอดถอนโดยรัฐสภา อันนี้อันหนึ่งนะครับ แล้วที่ว่ามันจะกลายเป็นว่า ของอัยการ มันก็เหมือนกับว่าอยากจะทำเป็นเหมือนองค์กรอิสระพวกศาลต่าง ๆ รวมทั้ง (๕) กรรมการป้องกันอะไรพวกนี้นะครับ คล้าย ๆ จะเป็นอย่างนั้น แต่พอมาบัญญัติจริง ๆ ก็ไม่ได้บอกให้เป็นอย่างนั้น เพียงแต่บอกว่า รัฐต้องดูแลอิสระในการดำเนินคดีอันนี้มันก็ดูแล้วทำไมไม่ทำให้มันชัดไปเลยว่าเป็นองค์กรอิสระไปเลย อันนี้ผมตั้งข้อสังเกตนะครับว่า ตรงนี้ไม่คุ้มครองเหมือนองค์กรอิสระอื่น แต่เวลามีการแต่งตั้งหัว อัยการสูงสุด กลับทำเหมือนองค์กรอื่น ให้ความเห็นชอบจากรัฐสภา ผมก็เลยอยากจะทำว่า ไหน ๆ จะเปลี่ยนองค์กรอัยการ ก็เปลี่ยนว่า อยากจะอิสระก็ให้เหมือนชาวบ้านเขาไปเลย ไม่ใช่ครึ่งบกครึ่งน้ำ ครึ่ง ๆ กลาง ๆ นะครับ คือมันอย่างนี้จะไปพบกับอัยการเขาก็รับไม่ค่อยถนัด ไปพบกับประชาชนที่จะได้เสีย มันก็ไม่ค่อยดีเท่าไร ก็อยากจะทำกว่าตัดสินใจไปเลย สสร. จะเอาอัยการแบบอิสระหรือไม่ ก็ให้มันชัดเจนไปอย่างนี้ ผมว่าเป็น

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

ประเด็นอีกอันหนึ่ง

ประธาน : ผมมีเอกสารอยู่ในมือ ในการพิจารณาของกรรมาธิการ ซึ่งเป็นที่ยุติแล้วนะครับ พูดถึงเรื่องความเป็นอิสระของอัยการนะครับ ความเห็นของอนุกรรมการยกกว้าง บอกให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นองค์กรอิสระ ให้รัฐสภาหรืออัยการสูงสุด ถ้าที่ประชุมกรรมาธิการเห็นด้วยแต่ให้บัญญัติเป็นหลักประกันในเรื่องของความเป็นอิสระในการดำเนินคดีทั้งปวงที่อยู่ในอำนาจของอัยการไว้ด้วย แล้วก็เห็นด้วยในการเลือกอัยการสูงสุดโดยให้แก้ไขเป็นว่า ให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งอัยการสูงสุด

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : เอาไว้ได้ครับ แต่ผมอ่านตรงที่ท่านประธานอ่านหรือยัง อ่านแล้วเหมือนมันซ่อนเงื่อนให้ไม่ชัดเจน ตรงที่อนุกรรมการบอกว่า เอาอัยการเป็นองค์กรอิสระ แล้วรัฐสภาเป็นผู้แต่งตั้ง อันนี้คือหลัก แต่ตรงของกรรมาธิการนี้ดูแล้วไม่เหมือนนะครับ ของกรรมาธิการนี้เหมือนกับว่าจะไม่ให้เป็นองค์กรอิสระ แต่จะให้คุ้มครองการทำงานที่ เรื่ององค์กรอิสระมันจะไม่ออกมาเป็นองค์กรแล้ว นี่จะกลับไปคุ้มครองหน้าที่และเรื่องที่ว่ารัฐสภาเป็นผู้แต่งตั้งก็เปลี่ยนมาเห็นชอบใช้ไหมครับ มันจะเปลี่ยนไปหน่อยแล้ว คือเปลี่ยนไปหน่อย ผมกำลังกราบเรียนท่านประธานว่า เอาอัยการเป็นอย่างไรก็เป็นไปเลย เธอเป็นอิสระจากองค์กรอื่นมันก็ไม่เห็นเสียหายอะไร ก็ทำให้มันชัดไปเลยครับท่านประธาน

ประธาน : อันนี้คงจะยังไม่ได้ไปยกกว้างเป็นมาตรากระมังครับ โดยเฉพาะเรื่องนี้

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : อย่างนี้ มาตรา ๗๘ ถ้าจะทำแล้วมันทำตรงนี้ได้เลย

ประธาน : ผมคิดว่าการให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบมันคงจะเริ่มมาจาก ก.อ. มาก่อน ก.อ. พิจารณามาแล้วเสนอขึ้นมา

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ถูกต้อง ก็เหมือนอย่างองค์กรอิสระอื่นซึ่งมีกรรมการสรรหา แล้วก็มาเห็นชอบโดยรัฐสภา แต่ว่าอยากจะทำให้มันเป็นองค์กรแบบอย่างนี้ ให้มันชัดไปเลย

ประธาน : ก็นี่ละครับ เห็นด้วยในการที่จะให้สำนักอัยการ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : อย่างไรผมฝากท่านประธานไปดูนะครับว่า ล็อกมาตรานี้ กรุณายกให้ชัดด้วย

ดอกเตอร์วรรณชัย บุญบำรุง : ขออนุญาตคิดแทน อันนี้ก็เป็นที่เนื่องจากประเด็น มันเยอะมาก แล้วอนุกรรมการรอบ ๓ เพิ่งพิจารณาเสร็จไปเมื่อวานเย็นนะครับ คราวนี้การเขียนก็เป็น การคล้าย ๆ ว่า มีอะไรให้ใส่หลักการให้มันเอาไว้ก่อน ส่วนหลักการมันจะยังไม่ครบถ้วนทั้งหมดนะครับ เป็นคล้าย ๆ เขียนให้รู้ว่า ควรจะไปไว้ตรงไหน แล้วเขียนกว้าง ๆ ไว้ก่อน แต่ที่เรื่องถ้อยคำ เรื่อง หลักการ คือมันเป็นแคร์ริบ ๆ เขียนใส่เข้ามา ไม่มีเวลาครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ตามที่ท่านคิดอย่างไรต่อผู้กันไม่ได้หรอก

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

ดอกเตอร์วรรณชัย บุญบำรุง : เพราะว่าตอนจริง ๆ อนุกรรมการเวลาพิจารณาอย่างท่านวิชา มหาคุณ ท่านก็ไม่ได้พูดถึงขนาดให้เป็นองค์กฤษฎีตามรัฐธรรมนูญอะไรพวกนี้ ไม่ได้พูดถึงขนาดนั้น ท่านบอกว่า ถ้าให้อัยการไปให้สภาให้ความเห็นชอบหรือว่าเกี่ยวกับการแต่งตั้งเสียหน่อย มันก็ไม่ได้ยึดโยงนะครับ แล้วก็ถือว่าเป็นอิสระแล้ว แค่นั้นก็พอ แต่ไม่ได้พูดถึงไปในเรื่องละเอียดว่าจะต้องมีสำนักงาน จะต้องเป็นองค์กฤษฎีอะไรออกมา เป็นองค์กฤษฎีตามรัฐธรรมนูญมีกระบวนการสรรหา ไม่ได้พูดถึงอะไรเลยขณะนั้น

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ผมฝากท่านประธานและท่านวรรณชัยไปหน่อยว่า ขอไปเสนอท่านวิชาว่าให้มันเขียนให้ชัดไปเลยว่าเป็นองค์กฤษฎี เพราะมันก็ไม่ได้เกิดความเสียหายอะไร มันก็สอดคล้องกับองค์กฤษฎีอื่นด้วย ไม่ใช่ว่าครึ่งบกครึ่งน้ำ และอีกอย่างอาจารย์วรรณชัยผู้ใหม่ว่า เมื่อตอน รสช. จริง ๆ อัยการเขาค่อนข้างจะเป็นองค์กฤษฎีอยู่ในตัว นายกรัฐมนตรีเป็นผู้กำกับดูแลเท่านั้นเองนะครับ แต่ที่นี้ว่าพอมาย้ายเป็นรัฐบาลที่ผ่านไปแล้ว ก็เปลี่ยนอัยการกลายเป็นว่า เหมือนกับว่าเป็นองค์กฤษฎีในกระทรวงยุติธรรมประมาณนั้น อันนี้มันค่อย ๆ เปลี่ยนไปแล้ว ผมถึงบอกว่า ไหน ๆ กระบวนการยุติธรรม อาจารย์ครับ ท่านประธานครับว่า เราต้องการปรับเปลี่ยนให้มันเกิดความเป็นธรรม ท่านมองดูสิ กำลังเปลี่ยนแค่ระบบกระบวนการยุติธรรมตรงหัว กระบวนการยุติธรรมคือร่างกายมนุษย์ แต่ไปปรับเปลี่ยนตรงหัวก็คือทางศาล ทางศาลนี้เปลี่ยนชัดเจนครับ แต่ว่าร่างกายส่วนอื่น คือ แขนขา ลำตัว ก็คือตำรวจ อัยการ ทนาย ทั้งระบบ มันไม่เปลี่ยนตาม เปลี่ยนแต่หัวเท่านั้น มันก็กลายเป็นว่า เรามีการไปผ่าตัดหัวที่โรงพยาบาลยันฮี แต่ว่าส่วนอื่นไม่ได้ดูแล เพราะว่ากระบวนการยุติธรรมมันจะไปได้สวย มันต้องไปทั้งกระบวนการ ทั้งระบบ จะไปเพียง ๑ เป็น ๒ นั้นไม่ได้ ก็ฝากเรียนท่านประธานที่อยู่ที่นี่คือผมเอง ผมอยากจะเกิดความเปลี่ยนแปลง แล้วก็ฝากท่านประธานอีกนิดว่า เราเคยพูดเสมอว่า กระบวนการที่ค่อนข้างจะสะอาดก็คือ ศาล เราพูดตรง ๆ ท่านประธานคิดใหม่ว่าท่านอาจารย์มานิตย์ลองคิดดูสิว่า มันแปลกดีใหม่ว่า องค์กฤษฎีอื่นดูเหมือนจะสะอาดน้อยกว่า แต่ท่านไปมองตรงจุดเหตุผล ท่านจะเห็นด้วยกับผมใหม่ว่า เพราะศาลสะอาด สกปรกน้อย เนื่องจากว่ามีการดูแลของรัฐเยอะกว่า มีความเป็นอยู่ดีกว่า เมื่อทุกอย่างดีกว่า เงินเยอะกว่า อะไรสวัสดิการดีกว่า ความจำเป็นที่จะไป Corruption มันก็น้อยลง ท้องอิมก็ไม่ใช่ใจนี้ เราพูดตรง ๆ แต่ว่าองค์กฤษฎีอื่นผมว่าผมนี่ก็ค่อนข้างอิมเหมือนกันนะครับ ผมไม่เคยไปมองว่าตัวเองดี แต่ที่ทางหน่วยอื่นอย่างเช่น ตำรวจ ราชทัณฑ์ รวมทั้งทนาย รวมทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหาอะไรนี้ มันต้องเป็นระบบพีมานิจ เพราะถ้าอย่างนั้น ถ้าไม่เป็นระบบ หน่วยอื่นที่มันหิวโหยมันก็ต้องเข้าข่ายจะเป็นใจมากขึ้น ที่เราพัฒนากระบวนการยุติธรรมเหมือนสิงคโปร์หรือเหมือนบ้านอื่นที่มันเป็นระบบหมายถึงว่า ประโยชน์ตอบแทน ความเป็นอยู่ของทุกหน่วยเหล่าในกระบวนการดูแลดี แต่ถ้าเกิดเมื่อดูแลดีแล้ว คุณไป Corruption เอาให้ตาย เอาให้หนัก

คณะกรรมการการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

หน้า ๒/๕

ประธาน : เสนอว่าทางอัยการน่าจะมาคุยกัน แล้วก็ไปบันทึกความเห็นมา เหมือนที่
หน่วยงานต่าง ๆ กำลังทำอยู่ขณะนี้

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : อันนี้พูดตรง ๆ นะครับว่า ผมไม่อยากให้เสียมาก ไม่อยากให้
เสียหมายถึงว่า อัยการส่งคนมา สสร. ๒ คน คุณธนพิชญ์กับเสริมเกียรติ คุณธนพิชญ์เป็นกรรมการ
ยกร่าง เสริมเกียรติเป็นตรวจร่างซึ่งอยากเหลือเกิน ที่นี้สังเกตดูครับ ตั้งแต่เริ่มจะเอาเข้าไปอยู่ยกร่าง เพราะรู้
ประเด็นแล้วก็สามารถจะมาพูดให้พวกเราฟังได้ -----

คณะอนุกรรมการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

อัมพา ๓/๑

ประธาน : ผมยกตัวอย่างอย่างนี้นะครับหน่วยงานที่ทำบันทึกเป็นเรื่องเป็นราวสภา
การศึกษาเขาก็มาคุยกันว่า รัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มาตรา ๔๓ กิติ มาตรา ๘๑ กิติควรจะปรับ
อย่างไร เขาก็เรียกหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการมาคุย คุยแล้วก็ทำบันทึก

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : แล้วเพื่อนผมทำมาอย่างดี ถ้าเพื่อนผมไม่ Work ผมจะขอ
ความกรุณาจากพี่มานิตย์ ช่วยนะครับ

ประธาน : ก็ต้องคนข้างในแล้วละ เป็นคนมาพูด

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ผมยกตัวอย่างทั้ง ๓ หน่วยงาน เช่น สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ เขาก็ประชุมกันว่าเราจะเอาอย่างไร เขาก็ขอว่ามีหน้าที่ในการให้ความเห็นต่อ
คณะรัฐมนตรีซึ่งมีอยู่ในกฎหมายแล้ว แล้วก็ให้ความเห็นในเรื่องของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ซึ่งมีอยู่ในกฎหมายแล้ว เขาอยากเพิ่มหน้าที่ในการให้ความเห็นในการพิจารณาร่างกฎหมาย
ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจสังคม เขาก็ประชุมกัน ประชุมแล้วเขาก็ทำเรื่องเสนอมา คนที่เป็นอัยการต้องช่วยตัวเอง
มากกว่า

ประธาน : มีข้อเสนออย่างนี้ นอกจากทำบันทึกวันนั้นขอเขาเข้าไปชี้แจงได้

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ไม่มีคนเอางานให้ผม พอที่เปิดทางให้ผมที่ต้องช่วยผม

ประธาน : ผมก็ประสานงานให้หลายหน่วยงานไปชี้แจง พวกกรรมการ อยากจะมาขอ
เพิ่มเติมอะไร ผมบอกว่าเดี๋ยวมาคุยกับหมอวิชัย หมอวิชัยอยู่กรอบแรกเรื่องกรรมกร

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ผมก็ทราบเรียนพี่มานิตย์เลยว่า คณะอนุกรรมการเรา
อีกอย่างครับ คือกติกาเนี่ย เวลาเราพิจารณาใน สสร. เนี่ยมันมีข้อบังคับ สนช. มาใช้กับ สสร. เนี่ยเวลาเราจะได้
อภิปรายนี้เราต้องยื่นญัตติ ผมกำลังบอกว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ควรที่จะให้รับฟังความคิดของ สสร.
อย่างหลากหลายและง่าย อย่าไปเอากรอบของข้อบังคับ ซึ่งพิจารณากฎหมายทั่วไปมาใช้ เพราะว่าจะทำให้
เงื่อนไขในการพูดแสดงความคิดเห็นมันแคบมาก ซึ่งถ้าเกิดว่าเป็นผมนะครับ ความหลากหลายโดยไม่มี
ข้อบังคับว่าต้องญัตตินี้หมายถึงอย่างที่เรานี้ว่าดูเป็นมาตราไป อย่างที่เคยไปอยู่ในกรรมาธิการต่าง ๆ
อันนี้มีอะไร ไม่มีผ่าน อันนี้ก็มีอภิปราย ผมว่าความหลากหลาย และความยืดหยุ่นง่าย ๆ มันจะเกิด
ประโยชน์สูงสุดในการที่เราจะปรับ รัฐธรรมนูญทุกมาตรา ทุกบทที่เกี่ยวข้องนี้ไปทางที่ดี แล้วถ้าท่านไป
ตีกรอบเอาเงื่อนไขของข้อบังคับของ สนช. มาใช้เนี่ย อยากพิจารณา อย่างเมื่อวันนั้นผมดูแล้วว่าหลักเกณฑ์
วิธีการประชามติ ในข้อบังคับมีอยู่อันหนึ่งบอกว่าถ้าที่ประชุม สสร. บอกยังไม่ใช้ข้อบังคับกับในเรื่องไหน
ก็ได้ ผมกำลังจะเสนอใน สสร. ว่าการพิจารณารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ให้ข้อบังคับอันนี้ไม่รู้จะผ่านหรือเปล่า

ประธาน : ลองเสนอดู แต่ว่าทางที่จะทำได้ซึ่งค่อนข้างจะได้ผลก็คือจะไปทำความเข้าใจ
ในหน่วยงาน แล้วตามมาอธิบายได้ ขอบคุณมากครับ ท่านกรรมาธิการมีอะไรอีกหรือไม่ครับ

รองศาสตราจารย์มานิตย์ จุมปา : กรอบเอกสารที่ได้รับไปคราวที่ กรอบ ๑ กรอบ ๒ ที่เป็นตาราง เห็นว่ากรอบ ๓ เขาเพิ่งเสร็จเมื่อวานตอนเย็น เขาจะมีให้ รู้สึกว่าเราได้มาแค่ ๒ กรอบครึ่ง ที่เป็นตารางครึ่ง ถ้าเกิดจะขอให้ทางนี้ช่วยส่งไปให้หน่อยได้ไหมครับเพื่อจะได้ใช้ดูประกอบล่วงหน้า

นายวรรณชัย บุญบำรุง : จริง ๆ ระบบไตสวนนี้ไม่ได้หมายความว่าไปรื้อระบบของเดิม ปัจจุบัน เพราะที่ไตสวนที่ผมเรียนคือในระบบสากลในความหมายนี้บ้านเราเข้าใจผิด เพราะว่าไตสวนนี้คือหมายถึงว่าศาลมีบทบาทได้ทั้งคดีต่างประเทศ คือคดีแพ่งของเราทั่วโลกไม่มีระบบที่ใช้กล่าวหาและไตสวน แต่ใช้ระบบผสมทุกประเภท เพียงแต่ผสมมากหรือผสมน้อยอย่างเช่นคดีแพ่งก็จะเป็นระบบกล่าวหา มากกว่าระบบไตสวน แต่ไตสวนก็หมายถึงว่าศาลก็ยังมีบทบาท แม้กระทั่งคดีแพ่งของไทยนี้ศาลมีบทบาทในการเรียกพยานเอกสาร เรียกพยานหลักฐานเองมีเยอะนะครับ เพียงแต่ที่บ้านเราเข้าไปยึดติดกับระบบ Common Law มาก ซึ่งทางปฏิบัติเขาเน้นว่าต้องวางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด อย่าไปยุ่งกับคู่ความ ถึงแม้แต่เห็นว่ามีพยานหลักฐานที่น่าสงสัยแล้วศาลมีสิทธิที่จะเรียกสืบได้เอง แต่ศาลจะไม่ใช้บทบาทนี้เด็ดขาดแต่ก็หมายความว่าศาลนี้มีบทบาท เขียนไว้ชัดเจนครับ แต่ว่าไม่ค่อยได้ใช้ แล้วเรื่องความยุติธรรม ไม่ว่าคดีแพ่งหรือคดีอาญาถ้าศาลมีบทบาทในการค้นหาความเป็นจริงได้ศาลควรจะไป เพราะว่าการยุติธรรมที่รัฐจัดให้ ไม่ใช่หมายถึงว่าแล้วแต่คู่ความว่ามีกำลังชกกันมากน้อยแค่ไหน ศาลเป็นแค่กรรมการตัดสินการแข่งขันกีฬาไม่ใช่ ควรจะเป็นลักษณะว่าถ้าหากหาความจริงได้ หากคนจะไปช่วย ค้นหาความผิด แต่ไม่ได้หมายถึงว่าจะไปรื้อระบบเดิมที่ว่าศาลต้องไตสวนแล้วถ้ายังไม่พอใจต้องไตสวนตลอดไม่ตัดสินคดี คือไม่ได้รื้อระบบเดิม เพียงแต่เราไม่เข้าใจระบบไตสวน หมายถึงว่าศาลจะต้องไตสวนเองหาทุกอย่าง โจทก์ จำเลย ไม่มีหน้าที่ไม่ใช่ออย่างนั้นนะครับ ผมยืนยันได้ว่าระบบสากลจริง ๆ เป็นอย่างนั้นในทางวิชาการครับ

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ใน วิ. อาญา ใน วิ. แพ่ง นี่จริง ๆ ก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ อยู่แล้วทำให้ศาลสามารถจะเรียกพยานมาสืบ หรือจะไปหาความจริงได้อยู่แล้ว แต่โดยหลักการจริง ๆ ในทางปฏิบัติ ศาลทำไปนี่มันจะเกิดครหา เพราะเรียกมาต้องเป็นประโยชน์กับฝ่ายหนึ่งและเป็นโทษกับอีกฝ่ายหนึ่ง ศาลก็เลยไม่อยากไปใช้ตรงนี้ครับ

นายวรรณชัย บุญบำรุง : ที่ท่านเสริมเกียรติว่าในทางปฏิบัติบ้านเราเป็นอย่างนั้นนะครับ แต่ว่าวิธีพิจารณาความแพ่งนี่ก็เป็นปัญหา ส่วนที่วิ. แพ่งเวลาแก้ไขเข้าไปก็เลยกลายเป็นเศษกระดาษ อย่างเช่นคดีมโนสาร่า อะไรต่าง ๆ แก้ไขเข้ามาซึ่งเป็นระบบไตสวนศาลจะต้องมีบทบาทเข้าเป็นเชิงรุกมาก เพราะว่าเขาไม่เน้นต้องมีทนายก็ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะเนื่องจากว่าศาลเคยชินแก่การวางตัวเป็นกลาง คดีมโนสาร่าก็เลยไม่ค่อยเป็นที่นิยม ศาลก็เลยมีปัญหาว่าปัจจุบัน วิ. แพ่งต่างประเทศเขาเน้นในเรื่องบทบาทศาลเชิงรุกมากขึ้น แม้กระทั่งอังกฤษเขาเพิ่งแก้ไขไปเมื่อ ๔ ปี ๕ ปีที่ผ่านมา อังกฤษเป็นแม่แบบ

คณะอนุกรรมการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

อัมพา ๓/๓

ของระบบแบบกล่าวหาคณะครับ แต่เขาก็เข้าใจแล้วว่าถ้าศาลวางตัวเป็นกลาง เช่นจะทำให้เกิดข้อเสียหายที่เขายอมรับกันก็คือว่า คู่ความใส่เทคนิคในวิธีการพิจารณาในการชั่งน้ำหนัก ใช้ไม่สุจริตในการประวิงคดี เป็นอย่างนั้นจริง ๆ ครับ ซึ่งทางระบบ Civil Law ที่เขาใช้ระบบไต่สวนใน วิ. แฟ่งเพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ นี่เขาก็เห็นข้อเสีย แล้วทุกประเทศก็เริ่มเห็น อังกฤษ อเมริกาเขาแก้ไปแล้วนะครับ คำว่า ไต่สวน นี้ความหมายแต่เพียงว่าศาลมีบทบาทเชิงรุกมากขึ้น ไม่ใช่เป็นลักษณะเชิงรับเท่านั้นเอง แต่ว่าระบบสืบพยานหลักการกล่าวหา กล่าวอ้าง ใครนำสืบนั้นยังเหมือนเดิมอยู่นะครับ คดีปกครองก็เหมือนกันระบบไต่สวนไม่ได้หมายความว่าฝ่ายไหน โจทก์ จำเลย ไม่มีหน้าที่พิสูจน์ไม่ใช่ แต่หมายถึงศาลมีบทบาทเชิงรุกในการเข้าไปควบคุมกระบวนการพิจารณา ในการเข้าไปค้นหาความจริงมากขึ้น เป็นระบบของ Civil Law เขากลัวว่า

ทนาย
จะไปมีอิทธิพล คล้าย ๆ ไปทำให้พยานนี้หลงประเด็นบ้าง กลัวบ้าง อะไรพวกนี้ แต่เทคนิคจะเห็นได้ว่าทาง Common Law จากอเมริกานี้เขาบอกว่าคดีจะชนะหรือไม่ชนะต้องขึ้นอยู่กับว่าจะจ้างทนายคนไหน ซึ่งจริง ๆ ระบบกระบวนการยุติธรรมไม่ควรจะเป็นอย่างนั้นใช่ไหมครับว่าใครมีทนายเก่งกว่า ดีกว่าก็จะชนะ อันนี้ผมก็ลองเกริ่น ๆ อันนี้เพียงเบื้องต้นเท่านั้นเอง พอคณะอนุกรรมการขอตัวร่างมาก็เลยจำเป็นต้องรีบส่งมาให้ก่อน

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : อย่างนี้นะครับพอคุยกันก่อน จะทำให้มีข้อยุติได้เร็วขึ้นแล้วเราก็จะได้รู้ทิศทางในการร่างออกไปด้วย ได้เนื่อมามากกว่าเมื่อก่อนที่เราคุย

ประธาน : ความเห็นอะไรเกี่ยวกับร่างที่ให้ไปนะครับก็ช่วยทำบันทึกมาก็แล้วกันนะครับ คุณสุพจน์ ช่วยดูแลหน่อยนะครับทางเลขานุการได้ว่าทำอะไรไปแล้ว วันจันทร์ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา ห้องคณะกรรมการ หมายเลข ๓๗๐๑ ชั้น ๗ อาคารรัฐสภา ๓

นายวรรณชัย บุญบำรุง : ขออนุญาตครับ ระหว่างรอเวลา อย่างที่ผมยกตัวอย่างคดีตอนที่กระบวนการยุติธรรม มาตรา ๔๐ ก็พยายามนำเรื่องหลักวิธีพิจารณาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่เขาเรียกว่า Hi tech to tactic อะไรพวกนี้นะครับ หรือสิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณาซึ่งเดิมเขียนไว้ในศาลรัฐธรรมนูญ แต่ไม่ได้เขียน

วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ขอตถามเพิ่มเติมหนึ่งครั้งอาจารย์ ตอนนี้อย่างไรเอกสาร ท่านประธานนิตหนึ่งก็คือว่า อย่าง มาตรา ๔๐ (๒) ของท่าน ตรงวรรคสองที่บอกว่า การให้โอกาสแสดง ความเห็นก่อนการวินิจฉัย มันเหมือนคดีสู่ศาลแล้ว ก่อนที่จะตัดสินให้แสดงความเห็น ผมก็ไม่มั่นใจจะรับ ว่า มันแสดงความคิดเห็นว่า ในศาลเท่านั้นหรือนอกศาลได้จะครับ อันนี้ถ้าต้องไปตีความข้างนอกศาลได้ มันก็ จะเข้าข่ายละเมิดนอกศาลได้มาก อันนี้ต้องเข้าไปดูกรอบ แล้วก็อีกอันหนึ่งก็คือ อาจารย์ครับ ท่านที่ว่า (๔) ที่บอกว่า สิทธิในการไม่ให้ค่าเป็นประโยชน์กับตนเองซึ่งตอนนี้มันสอดคล้องกับ วิ. อาญา ฉบับที่ ๒๒ ที่ว่า คำสารภาพของผู้ต้องหาในชั้นจับกุมก็ดี ชั้นสอบสวนก็ดี มันเอามาเป็นพยานหลักฐานไม่ได้ ถูกไหม ครับ ซึ่งดูก็สอดคล้องกับที่ว่า ไม่ให้ค่าเป็นประโยชน์นั้นเอง แต่ทุกวันนี้ในระบบการสอบสวนก็ดี ในชั้นจับกุม ก็ดี ก็ยังจะถามผู้ถูกจับและผู้ต้องหาชั้นสอบสวนว่ารับหรือปฏิเสธ ก็เลยดูว่า บทบัญญัติของ วิ. อาญา กับ รัฐธรรมนูญไม่ได้เป็นไปตามสิ่งที่เจ้าหน้าที่รับไปปฏิบัติ ตรงนี้จะคิดว่าจะอย่างไร และก็ยังประเด็นต่อไปอีกว่า ตอนรับมันมีประโยชน์ในทางปฏิบัติ คือรับชั้นสอบสวน พืมหินทร์ก็รู้ว่าอาจจะมีผลในการกำหนดโทษศาล ลดโทษ ๑ ใน ๓ ได้ แต่พอบอกว่าไม่ให้ฟัง แล้วศาลไม่ฟังลดโทษ ๑ ใน ๓ ไม่ใช่ขัดกันอีกนะ ผมก็เลยจะฝาก อาจารย์วรรณชัยว่า บทบัญญัติของกฎหมายมันต้องนึกถึงสภาวะในการทำหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรม

ดอกเตอร์วรรณชัย บุญบำรุง : เรื่องนี้รู้สึกเขาจะเปลี่ยนมาเป็นระบบพินหนุแล้วนี่ครับ เห็นเขาจัด เขาทางนายกสหภาพนายพบกับทางประธานศาลฎีกา แล้วก็คลายความเคร่งครัดลงในเรื่องกรอบ กลับไประบบพินหนุ ไม่ใช่ตอบเรื่องจริง ๆ จัง ๆ

ประธาน : ขอรื้ออนุกรรมการ พุทธหน้าเรายังไม่นัดดีใหม่ครับ เพราะว่าส่งบันทึกอะไร มาแล้ว ก็รอจนกว่าจะมีร่างใหม่มา ดีใหม่ครับ เรายังไม่นัดดีใหม่ เพราะรอจนกว่าจะมีร่างใหม่

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ผมอยากทราบเรียนท่านประธานนิตหนึ่งว่า วันนี้เราคุยกันนี้ ก็ได้เป็นสาระยะแล้วนะครับ แต่ที่นี้ว่าไปดูรายละเอียด ๔๐ มาตรา มันอาจจะมีสาระอะไรมาฝากพี่หรือว่า พี่คิดว่ามันไม่ควรนัด ผมไม่เป็นไรนะครับ คือผมเห็นด้วยในกรณีถ้าไม่มีประเด็น แต่ผมคิดว่าที่พี่ส่งไปให้ พวกเรา ถ้าเราไปอ่านผมคิดว่าคงจะมีสาระฝากอาจารย์วรรณชัยได้เยอะเลย

ประธาน : ก็ได้ ก็แล้วแต่ที่ประชุมจะครับว่า เราจะนัดกันหรือเปล่า ถ้าคิดว่ามันมีประเด็น มีเรื่องที่จะมาคุยกัน ก็นัดมาก็ได้

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : แล้วก็ในวาระเดิมมีกำหนดวาระเมื่อไร

ประธาน : เอาอย่างนี้วันพุธไม่ทราบท่านอื่นว่าอย่างไร วันพุธเช้าอย่างเดิม เอาพุทธหน้า อาจารย์มานิจได้ครับ

ดอกเตอร์วรรณชัย บุญบำรุง : พุทธหน้า ผมต้องไปเรียน นบส. ต่างจังหวัดน่าจะไม่มีอยู่

ประธาน : ขาดพุทธเดียวใช้ใหม่ครับ ขาดวันพุธหน้าวันเดียว

คณะอนุกรรมการตรวจร่างรัฐธรรมนูญ
วันพุธที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐

วันชญา ๔/๒

ดอกเตอร์วรรณชัย บุญบำรุง : พุธต่อ ๆ ไป มันก็มีเรียน นบส. มีอะไร แต่ก็พยายาม
จะมานะครับ

ประธาน : พยายามมานี้ก่อนก็แล้วกัน ถ้าเกิดเราประชุม ชาติบ่อย เกรงใจฝ่ายเจ้าหน้าที่
ปกติคณะอื่นเขาประชุม ๐๘.๓๐ นาฬิกา

นายเสริมเกียรติ วรดิษฐ์ : ผมได้นะครับ คือเจ้าหน้าที่เขาลำบาก ๐๘.๓๐ นาฬิกา
มันเหนื่อย ทุกระบบดูแล้ว โอ.เค. ครับ

ประธาน : ระบบยังไม่เดิน ก็เอาวันพุธ ๐๙.๐๐ นาฬิกาอย่างเดิมนะครับ อาจารย์วรรณชัย
ก็พยายามมาหน่อยนะครับ ถ้าจำเป็น

ดอกเตอร์วรรณชัย วรณบำรุง : คือตั้งแต่เมษายนอันนี้จะว่างประมาณวันพฤหัสบดี
เพราะมีเรียน นบส. เข้ามาช่วงนี้พอดี

ประธาน : วันพฤหัสบดีเรามีประชุมที่ทำเนียบ ทางโน้นว่าท่านประธานก็ขอประชุม
วันพฤหัสบดีต่อ ขอขอบคุณมากครับ ถ้าอย่างนั้นวันนี้เลิกประชุมก่อนนะครับ เจอกันวันพุธหน้านะครับ
ขอบคุณครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๐.๑๐ นาฬิกา

กลุ่มงานชวเลข ๑

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข